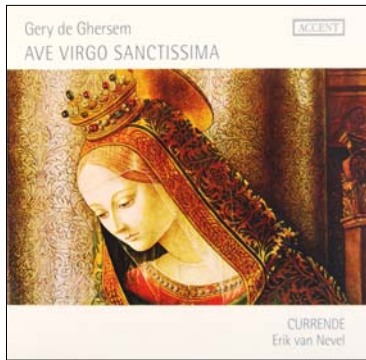

CD OUDE MUZIEK

**Spaanse Brusselaar
Gery de Ghersem**

De aartshertogen Albrecht en Isabella omringden zich met toptalent, bijvoorbeeld ene Gery de Ghersem die in 1604 uit Spanje terugkeerde en aan hun Brusselse hof kapelmeester werd. De Ghersem (Doornik, 1575-1630) behoorde tot een groep zangertjes uit onze gewesten die waren geselecteerd voor de 'keizerlijke' hofkapel in Madrid. Deze traditie hield tweehonderd jaar stand: de laatste groep *ninos flamencos* vertrok in 1594.

De leiding van deze capilla flamenca berustte veelal bij musici uit de Nederlanden. Meester Philippe Rogier had al vlug in de gaten hoe getalenteerd de jonge De Ghersem was. Toen Rogier voortijdig overleed, ordende de Ghersem zijn composities en zag hij de kans om een van zijn eigen werken, een zevenstemmige mis, met die van Rogier mee te publiceren. Daarmee is dit werk ook bewaard gebleven, terwijl van zijn andere scheppingen niets is overgeble-

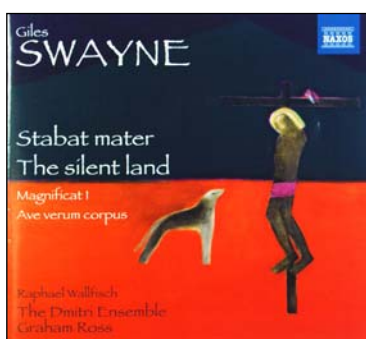
ven. Nochtans waren die talrijk, want de catalogus van de verzameling van Joao IV van Portugal somt er een tweehonderdtal op. Helaas gingen al deze werken verloren in de brand na de grote aardbeving van Lissabon in 1755.

De *Missa Ave Virgo Sanctissima*, het enige muziekstuk van Gery de Ghersem dat ons dus rest, wordt algemeen beschouwd als een topwerk. In feite is het werk gebaseerd op een gelijknamig motet van de Spaanse componist Francesco Guerrero (1528-1596). Guerrero stond in de traditie van Cristobal de Morales en was zelf bevriend met de Victoria, die ditzelfde motet gebruikte in een eigen compositie. Maar het meeste vuurwerk geeft toch wel deze zevenstemmige mis van 'onze' Ghersem.

Currende zingt het werk heel fijn en vol gevoel, zoals we van de uitstekende dirigent Erik van Nevel gewoon zijn. Fijn is dat we naast het unieke werk van De Ghersem ook het originele motet van Guerrero te horen krijgen. Daar houdt het niet bij op. Van Guerrero is er nog een *Regina Coeli* en een *Salve Regina*, terwijl ook werk van Peter Philips (een collega van De Ghersem in Brussel) en van Peter Cornet wordt voorgesteld. Je zou je probleemloos een dagje in de hofkapel van Albrecht en Isabella kunnen indenken. (JC)

Gery de Ghersem, *Ave Virgo Sanctissima*, door Currende onder leiding van Erik van Nevel, Accent (distributie codex), ACC 24235, 22,30 euro.

CD HEDENDAAGS

**Een ander soort
Stabat Mater
Giles Swayne**

Giles Swayne, geboren in 1946, is een van de talrijke hedendaagse Britse componisten van uitmuntende religieuze muziek. Op deze schijf horen we een groots *Stabat Mater* waarin de componist de brug slaat tussen het lied van de Moeder Gods aan de voet van het kruis en het hedendaagse lijden en de smart van de Palestijnse en joodse moeders in datzelfde 'heilig Land'. Het rouwen om de geliefde zonen, broers, zussen, vaders en moeders blijft maar doorgaan en het zijn de vrouwen die meestal achterblijven.

Fantastisch, zo vinden wij het, hoe die hedendaagse kunstenaar het aandurft om een superklassiek thema geheel nieuw te benaderen en bij de tijd te brengen. Godsdienst hoeft niet in een eigen we-

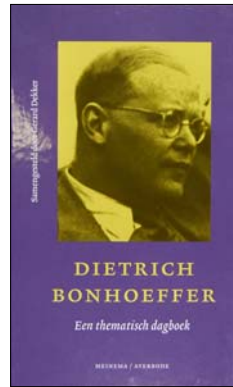
reldje te draaien, ivoren torens zijn geenszins Gods bedoeling. Dat kaart Swayne aan en hij doet dat op een bijzonder indrukwekkende wijze, ook muzikaal. Zo kiest hij voor het getal 8 als maatvoering doorheen het werk: een maat per telkens acht lettergrepen (acht staat voor God en de eeuwigheid). Ook de traditionele Latijnse tekst van het *Stabat Mater* laat Swayne niet ongemoeid. Hij weeft er andere doorheen uit zowel de joodse als de islamitische traditie.

De gekruisigde wordt daarmee de 'zoon van alle mensen' en de weklacht van zijn Moeder krijgt een universele dimensie. Alles loopt ten slotte uit op een gebed voor verzoening en vrede waarin stemmen van de drie godsdiensten door elkaar geweven worden in een machtig slot.

Het *Stabat Mater* wordt voorafgegaan door drie andere composities: een *Magnificat*, dat het ritme oppikt van *O Lulum*, een lied van de Jolastam uit Senegal. Er is ook een mooi vierstemmig *Ave Verum Corpus* en *The Silent Land*, een prachtig weliswaar niet-religieus requiem voor solocello en koor. Heel bijzonder, deze cd. (JC)

Giles Swayne, *Stabat Mater*, *The Silent Land*, *Magnificat I*, *Ave Verum Corpus*, door Raphael Wallfisch (cello) en The Dmitri Ensemble onder leiding van Graham Ross, wereldpremière opname, Naxos, 8.572595, distributie codex, 7,40 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

**Dagboek
Dietrich Bonhoeffer**

De Duitse lutherse predikant en theoloog Dietrich Bonhoeffer werd door de nazi's ter dood veroordeeld toen zijn betrokkenheid in een samenzwering tegen Hitler aan het licht

kwam. Hij was nog geen veertig, toen dat vonnis in april 1945, kort vóór het einde van de Tweede Wereldoorlog werd uitgevoerd. Was Bonhoeffer al bekend als predikant in de jaren 1930, dan werd hij dat beslist door de brieven die hij in de concentratiekampen schreef en die de evolutie in zijn denken over God, Christus en de Kerk ontvouwen.

Over Bonhoeffer kwamen reeds heel wat boeken op de markt. Ook zijn ideeën werden al vaak gepubliceerd. Die rij publicaties wordt nu aangevuld met deze bloemlezing van zijn belangrijkste gedachten, gegroepeerd rond twaalf thema's, één voor elke maand.

Van *Op zoek naar God* in januari over *Leven van genade* in juli tot *Over tijd en eeuwigheid* in december. Een gedurfde onderneming, want in heel wat teksten komen diverse thema's samenhangend aan bod. Dat stipt Gerard Dekker, de samensteller van deze nieuwe uitga-

ve, zelf aan. Deze emeritus-hoogleraar godsdienstsociologie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam is een kenner van Bonhoeffer. Eerder schreef hij al *Leren geloven met Bonhoeffer*. In dit nieuwe boek brengt hij een bundeling meditatieve teksten voor elke dag, waarbij hij ook de minder toegankelijke passages van Bonhoeffer aan bod laat komen. (NL)

Gerard Dekker (samenstelling), Dietrich Bonhoeffer, *Een thematisch dagboek*, Meinema, Zoetermeer/Averbode, 2011, 411 blz., 25 euro, ISBN 978 90 317 3387 3.

BOEK KOKEN

**Goed voor de prostaat
Margaret Rayman**

Na longkanker is prostaatkanker wereldwijd de meest voorkomende kanker bij mannen. De cijfers verschillen sterk per land. De ziekte komt het meest voor in de Verenigde Staten en in Zweden, het minst in Japan en in China. Leeftijd is een belangrijke risicofactor, maar onderzoeken tonen ook aan dat voedings-

gewoonten een negatieve of positieve rol spelen in de ontwikkeling van deze ziekte. Vis, aliumgroenten (ui en knoflook) en kruisbloemige groenten (zoals kolen en broccoli) zijn aan te raden. Rood vlees moet vermeden worden, evenals dierlijke vetten. Wit vlees (kip, kalkoen) verdient de voorkeur.

Het toont goed aan dat de ontwikkeling van kanker direct verbonden is met onze overdadige stijl van leven, en uiteindelijk in vele gevallen een welvaartsziekte is. Deze visie op voeding is onderbouwd door Nederlandse en Britse hoogleraren in de urologie en de voedingsleer.

Dit oorspronkelijk Britse boek raadt ons aan ons menu te wijzigen. Maar lekker blijft het. We krijgen recepten voor Franse uiensoep, Aziatische salades, festivalmakreel en kip met granaatappelsaus. In de Bijbel wisten ze

reeds dat deze vrucht iets bijzonders had. De wetenschap bewijst het nu. (EDS)

Margaret Rayman, *Het kookboek voor alle mannen (en hun vrouwen)*. Met lekker eten de prostaat de baas, Kosmos, Utrecht/Antwerpen, 2011, 174 blz., 19,95 euro, ISBN 978 90 215 5069 5.

BOEK KERK

**De Bijstandsparochie
Bart Demyttenaere**

De Brusselse pastoor Johnny De Mot heeft niet de ambitie de Belgische Guy Gilbert – een Franse mediagenieke priester – te worden. Integendeel. Maar kijk, daar rolt een boek van de personen aan hem gewijd. De pastor van de Brusselse Bijstandsparochie is vooral bekend van de televisiemissen die meermaals per jaar vanuit zijn kerk worden uitgezonden. Maar De Mot is ook al jaren actief met mensen aan de rand, mannelijke prostitués en straatlopers, en stampte tal van projecten uit de grond.

Uiteindelijk gaat het boek over de gemeenschap rond de parochie en interviewde auteur Bart Demyttenaere

naere allerlei mensen die er een rol spelen.

Op zondag zit de kerk van Onze-Lieve-Vrouw van de Goede Bijstand behoorlijk vol. Ze trekt kerkvolk aan met haar 'twee liturgieën', eerst in de kerk en nadien bij de koffie.

De auteur laat een bekeerde minister aan het woord, een stel gehuwde homo's van wie de relatie door Johnny De Mot werd ingezegend en 'moderne begijnen' zoals medepastoor Mathieu Peters en Luc Vankrunkelsven, pionier in het samensmeden van ecologie en spiritualiteit.

We leren aldus de Bijstandsparochie op een bijzondere manier kennen. De lezer zal zich wellicht afvragen hoe het toch komt dat een commerciële uitgeverij in deze tijden van godverduistering een boek over een parochie publiceert? Wat is er aan het veranderen?

In het laatste hoofdstuk vertelt Johnny De Mot openhartig over zijn levensweg, over de dood van twee broers, zijn mislukte intrede bij de trappisten en zijn weg naar het priesterschap. Hij neemt geen blad voor de mond: de communie weigeren aan hertrouwde echtgescheidenen vindt hij een ketterij, het beleid bestempelt hij als „stug, met een hoog fossielgehalte”.

Johnny De Mot: „Het beeld van de Kerk ligt aan scherven en we zijn

er nog niet aan toe een nieuw beeld te boetsen. In deze fase lijkt de Kerk haar wonden en moeten de brokstukken opgeruimd worden. Een moeilijke opdracht zolang er nog stukken uit het oude beeld blijven vallen. Men doet zich nog altijd pijn aan die oude scherven.” (EDS)

Bart Demyttenaere, *Het hart van Brussel. Johnny De Mot en zijn Bijstandsparochie*, Van Halewyck, Leuven, 160 blz., 14,90 euro, ISBN 978 94 6131 073